



ת"פ 73945/12/19 - מדינת ישראל נגד חיים ירמייב

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
ת"פ 73945-12-19 מדינת ישראל נ' ירמייב

בפני
בעניין: כבוד השופט עמי קובו
מדינת ישראל

המאשימה

נגד
חיים ירמייב

הנאשם

ב"כ המאשימה: עו"ד איריס פיקר

ב"כ הנאשם: עו"ד רותם כהן

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן בעבירה של **הפקרה אחרי פגיעה, לפי סעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה [נוסח חדש]**.

2. על פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, ביום 9.9.17 בילה הנאשם ביחד עם חבריו ב"בית הפנקייק" הסמוך למחלף ינאי. בסמוך לשעה 3:51 עזבו הנאשם וחבריו את המקום בשני רכבים. הנאשם נהג ברכב פרטי מסוג מיצובישי בכביש 2 מדרום לצפון ועמו ארבעה נוסעים. במרחק של מאות מטרים מאחוריהם, ברכב מסוג קיה, נסעו שלושה חברים נוספים. באותה העת מצב הכביש היה כדלקמן: דרך בה המהירות המותרת היא עד 90 קמ"ש, אספלט תקין ויבש, כביש דו מסלולי בו שני נתיבי נסיעה לכיוון נסיעתו, שולי אספלט ומעקב בטיחות בשני הצדדים, כביש חשוך ללא תאורה.

באותה העת רכבו בכביש צפונית לנתיב נסיעתו של הנאשם, ש' ור' על גבי קטנוע. בסמוך לק"מ 53 בכביש, ובעודו נוהג בנתיב הימני במהירות של 100 קמ"ש, פגע הנאשם מסיבה שאינה ידועה, עם חזית רכבו בחלק האחורי של הקטנוע שנסע לפניו. כתוצאה מהפגיעה הקטנוע נפל, פגע במעקה הבטיחות ונדחף בחזרה שמאלה ושני הרוכבים הוטחו לכביש. רכבו של הנאשם נדחף, הסתובב, פגע עם חלקו האחורי במעקה הבטיחות הימני, התיישר ביחס לנתיב נסיעתו והמשיך בנסיעה.

חרף העובדה שהבחין כי פגע בקטנוע וחרף העובדה שהנוסעים ברכב צעקו לו לעצור, הנאשם לא עצר את רכבו במקום התאונה, המשיך בנסיעה ועזב את מקום התאונה מבלי להזעיק עזרה. חבריו אשר נסעו ברכב השני, הזעיקו את מגן דוד אדום ובהמשך נוסעי רכבו של הנאשם עודכנו על הזמנת האמבולנס. כתוצאה מהתאונה, ש', רוכב הקטנוע הראשון, פונה לבית החולים מורדם ומונשם כשהוא סובל ממספר פגיעות, לרבות שברים,



חזה אויר ודימום ריאתי. לאחר אשפוז של מספר שבועות בבית החולים הוא הועבר לשיקום בבית לוינסטיין. ר', רוכב הקטנוע השני, פונה לבית החולים כשהוא סובל מחבלת ראש עם דימום תוך גולגלתי, שברים בעצמות, כוויות שפשוף בדרגה 2 במספר אזורים בגוף וליקוי בשמיעה. ר' שוחרר מבית החולים ביום 18.9.17.

3. הצדדים הגיעו להסדר טיעון, לפיו הנאשם הודה והורשע בכתב האישום המתוקן והופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן. הוסכם כי המאשימה תעתור לעונש של 22 חודשי מאסר בפועל וההגנה תהא חופשיה בטיעוניה. עוד הוסכם בין הצדדים שיוטל על הנאשם פיצוי כספי, ללא הסכמה על שיעור הפיצוי.

תסקיר שירות המבחן

4. על פי תסקיר שירות המבחן, הנאשם כבן 21, מתגורר עם בת זוגו ובנם בן השנתיים ביחידת דיור בבית הוריו. בת זוגו נמצאת בחודשי הריון מתקדמים. הנאשם למד 12 שנות לימוד, בגיל 16 החל להתרועע עם חברה שולית ובמסגרתה נחשף לשימוש בסמים. פוטר משירות צבאי על רקע אי התאמה לאחר שביצע עריקות מהשירות. בגיל 16 החל לצרוך סמים בנסיבות חברתיות ובהמשך הפך השימוש בסמים לאינטנסיבי. לדבריו מאז שהפך לאב השימוש בסמים פחת באופן משמעותי והוא שלל בעייתיות או צורך בטיפול בתחום זה. הוזמן לביצוע שלוש בדיקות שתן לאיתור שרידי סם. לבדיקה הראשונה הגיע אולם התקשה למסור את הבדיקה, לבדיקה השנייה הגיע ללא תעודה מזהה ולבדיקה השלישית לא הגיע ומסר שלא חש בטוב. משפחתו מתוארת כנורמטיבית, הקשר עמם קרוב והם תומכים בו כיום כלכלית ובגידול בנו.

עברו הפלילי כולל הרשעה יחידה מבית דין צבאי בגין היעדרות מהשירות. עברו התעבורתי כולל שתי הרשעות. ביחסו לעבירה, הנאשם נטל אחריות לביצוע העבירה ושירות המבחן התרשם כי הוא נמצא בתהליך הדרגתי סביב יכולתו להתייחס לכך באופן ישיר וזאת מתוך חוויה של בושה. **לדבריו שב מבילוי עם חבריו, נהג בדרך חשוכה, שמע רעש של פגיעה וזיהה תנועה סמוך לרכב ואז רכבו הסתחרר. הנאשם תיאר שהוא קפא והוצף בתחושת בהלה ולחץ ומבלי שבדק את נסיבות הרעש והאירוע, המשיך בנסיעה ולא עצר.** בשיחות עמו ביטא צער על אופן התנהלותו ועל שלא הזעיק עזרה. תיאר תחושת אשם על כך שהפקיר נפגעים שנפצעו, ומבין שהגעת כוחות ההצלה בזמן קצר יותר היתה עשויה להשפיע על מצבם הרפואי. הנאשם תיאר תחושת פחד באותו הרגע, והוא מכיר בכך שפעל ממקום של הימנעות מהתמודדות ישירה עם אחריותו בזירת התאונה. בהמשך הרבה לחשוב על התאונה, תוצאותיה והתנהלותו וחווה עד היום תחושת מועקה. הוא לא שיתף בכך איש מבין קרוביו נוכח תחושת בושה. עד היום הוא מתקשה להבין לעומק את עזיבתו את מקום התאונה ומאוכזב מעצמו. **שירות המבחן התרשם שהנאשם נמצא בשלב ראשוני של הבנת מעשה ההפקרה ותופס את התנהגותו זו כחריגה לאורחותיו.** לדבריו בירר אודות מצבם של הפצועים ומודע לכך שאחד מהם היה מאושפז למשך זמן ממושך. הוא עסוק בתחושות הנפגעים כלפיו. הנאשם מתמודד עם חרדה עמוקה מהאפשרות שירצה עונש מאסר כשהוא מכיר בחומרת העבירה אך מנגד מבטא דאגה לבת זוגו ולבנם ובפרט לנוכח הלידה הקרבה.

שירות המבחן התרשם שהנאשם בחור צעיר ובלתי מגובש, בגיל 16 החל להתערות בחברה שולית במסגרתה מצא מענה לחיזוק דימויו העצמי ולצרכיו בשייכות. במסגרת זו החל לצרוך סמים ובמעורבות עם החוק. על רקע הנסיגה בתפקודו בשנות נעוריו לא הצליח לשרת בצבא, כאשר הוא התקשה לקבל את הגבולות שהוצבו לו וערק. התנהלותו זו, להערכת שירות המבחן מלמדת על כך שמצבים בהם חווה קושי ומצוקה הוא פועל באופן הגנתי ונמנע מהתמודדות ישירה עם קשייו בדרך של בריחה. הנאשם מתמודד כיום עם מציאות מורכבת כאשר הוא מחויב לתא המשפחתי - זוגיות וגידול ילדים בשלב בו הוא מתקשה לבסס עצמאות כלכלית ורגשית. הוא מצוי כיום בראשיתו של הליך טיפולי במסגרתו החל להתבונן באופן מעמיק יותר בדפוסיו לאורך השנים.



להתרשמות שירות המבחן מעורבותו בעבירה היתה בתקופה בה התקשה להתנהל באופן אחראי ובוגר, היה מרוכז בעצמו, תוך התנהגות ילדותית וחסרת בשלות. בעת האירוע חווה בהלה ולחץ והגיב באופן הימנעותי המאפיין אותו. הנאשם מבטא צער על האופן בו פעל, מבין את השלכות מעשיו על הנפגעים וחומרת העבירה. הוא מבין שעליו להתעמק בקשייו במסגרת טיפול. כגורמי סיכון להישנות ביצוע עבירות נוספות מנה שירות המבחן את חומרת העבירה, נטייתו של הנאשם לברוח מהתמודדות במצבי דחק, דווחו על צריכת סמים בעבר ללא אינדיקציה עדכנית לגבי מצבו בתחום זה. כגורמי סיכוי לשיקום מנה שירות המבחן את גילו הצעיר, החרטה הכנה שמבטא, הערכת שירות המבחן שהנאשם אינו מאופיין בדפוסים עברייניים ופעל בעת העבירה מתוך תחושת בהלה וההערכה כי כיום מגלה אחריות רבה יותר. כן התייחס שירות המבחן להבעת אמפתיה כלפי הנפגעים, נכונותו לפצותם, נכונות לרצות עונש משמעותי ולהתמיד בקשר עם שירות המבחן. כיום פחת הסיכון להישנות ביצוע עבירות והוא מרוכז בהקמת משפחתו ובביסוס תעסוקה יציבה.

להערכת שירות המבחן הנאשם ייתרם מהשתלבות בטיפול פרטני לצד טיפול קבוצתי ייעודי, אשר יסייע לו לקבל אחריות עמוקה על התנהגותו, באופן שיקדם המשך שיח ישיר אודות קשייו וחזרה לחיים יציבים יותר. **לפיכך המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם צו מבחן במקביל לעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות.** להערכתם עונש מאסר בפועל עלול להוביל לנסיגה במצבו הרגשי של הנאשם בפרט בתקופה מורכבת זו בחי משפחתו.

ראיות לעונש

5. **גב' אנאידה שקרוב -** בת זוגו של הנאשם. העידה שאינם נשואים, גרים ביחד ולהם בן כבן שנתיים. הנאשם מצטער מאוד על האירוע בו לא עצר באותו הרגע, והוא מתחרט על כך ולוקח אחריות מלאה. הוא המפרנס היחיד בבית. היא אינה עובדת וצפויה ללדת בקרוב. הנאשם אינו עבריין והיא מבקשת שהוא לא ישלח לכלא.

טיעוני הצדדים

6. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד איריס פיקר, עבירת ההפקרה לאחר פגיעה עומדת באזור התפר שבין המוסר לבין הדין, אך מצויה באופן מובהק בצדו של הדין. חובה על נהג שפגע באחר, לעמוד על תוצאות התאונה, לרבות הזעקת עזרה וזאת ללא קשר למידת אשמו בתאונה. הקשר הסיבתי הנדרש להושטת עזרה תלוי בעצם הפגיעה. אין טענה שהנאשם אחראי לתאונה. בהתאם לתיקון 101 לפקודת התעבורה, הוחמר העונש הקבוע בצד עבירת ההפקרה מ-9 שנים ל-14 שנים מאסר. עוד נקבע כי אם אדם מורשע על פי סעיפי ב' או ג' בפקודה ונגזר עליו עונש מאסר, לא יינתן צו מבחן, אלא מטעמים מיוחדים שירשמו. המאשימה עתרה למתחם עונש הנע בין 22 ל-48 חודשי מאסר. במקרה זה אין מקום לחריגה ממתחם העונש משיקולי שיקום. הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה - עברו הפלילי אינו רלוונטי ויש לתת את הדעת לחלוף הזמן. תסקיר שירות המבחן ציין שביחסו לעבירה הנאשם נמצא בהליך הדרגתי סביב יכולתו לדבר על כך, והדבר נובע מרגשות בוושה. הנאשם ביטא צער ואשמה, מבין שאם כוחות ההצלה היו מגיעים קודם לכן, מצב הנפגעים היה טוב יותר. בשיחות עמו ניכר שהוא נמצא בשלב ראשוני של ההבנה למעשה, תופס את העבירה כחריגה לאורחותיו ותופס עצמו כמי שעוזר לזולת. שירות המבחן התרשם מבחור צעיר שבגיל ההתבגרות הסתובב עם חברה שולית. הומלץ על עבודות שירות, צו מבחן ופיצוי לנפגעים. להתרשמות המאשימה מתסקיר שירות המבחן, הנאשם עסוק יותר בתחושות הנפגעים כלפיו, הוא מתבייש אך לא לוקח אחריות מלאה על האירוע, מתאר כי נשמע רעש של פגיעה והרכב הסתחרר והוא לא מספר לשירות המבחן שהחברים שלו אמרו לו לעצור.

הנאשם לא עבר כל הליך שיקומי והוא מצוי רק בתחילת הדרך לדבר על הדברים. בתיקי הפקרה, יש אינטרס ציבורי הנובע מהצורך לחנך את הציבור ואת הצעירים שאם תהיה תאונה עליהם לעצור והזעיק או להעניק עזרה. לפי הנחיית פרקליט המדינה 2.27 ניתן להתחשב בחזרה של נהג למקום התאונה לאחר מספר דקות בודדות, ברם במקרה זה



הנאשם כלל לא שב למקום התאונה. נוכח פסיקת בית המשפט העליון שעמד על החומרה היתרה בעבירת ההפקרה, על הסיכון הכרוך לחייהם של נפגעי התאונה, הכשל המוסרי שעולה ממנה, ובמקרה זה מדובר בשני נפגעים, עמדת המאשימה היא למאסר בפועל בהתאם להסדר הטיעון. ההסדר הוא על דעת נפגעי העבירה אשר לא רצו להגיש מסמכים מטעמם כך שאין אינדיקציה למצבם כיום. המאשימה עתרה לעונש של 22 חודשי מאסר בפועל, פסילה ופסילה על תנאי ופיצוי משמעותי לשני הנפגעים.

7. לטענת ב"כ הנאשם, עו"ד רותם כהן, העבירה התרחשה בחודש ספטמבר 17' לפני כמעט 4 שנים. כתב האישום הוגש ביום 31.12.19, שנתיים לאחר האירוע, ויש לזקוף לזכות הנאשם את השיהוי בהגשת כתב האישום. בזמן ביצוע העבירה הנאשם היה בן 18 ו-3 חודשים. לא מיוחסת לנאשם אחריות לביצוע התאונה. הטענה שאילו הנאשם היה מזעיק עזרה מצבם של הנפגעים היה שונה, אינה נכונה שכן הרכב שנסע אחריו הזעיק עזרה מיד ובסמוך לתאונה, וממילא אין כל ראייה לכך שהשיהוי בהזמנת שירותי ההצלה החמיר את מצבם. הנאשם עשה את טעות חייו, טעות קשה שהוא מבין שעליו לשלם עליה. עבירת ההפקרה היא מכוערת, אך היא התבצעה על ידי אדם בן 18, שהוא בחור צעיר מאוד ושיקול דעתו הוא מעורפל. נוכח קשיים ראייתיים מהותיים, כתב האישום תוקן באופן משמעותי, ולמרות הקשיים הראייתיים החליט הנאשם להודות כי הוא רוצה לשאת בעונשו. נפגעי התאונה נכחו בדיון הקודם ונראה שהם החלימו מהפציעה. הפציעות שנגרמו להם הן מתאונה שהנאשם אינו אחראי לה, וכן לא נותרו להם נכות או מום.

התסקיר שהוגש בעניינו של הנאשם הוא חיובי מאוד. תואר כי הנאשם גדל בשכונה קשה, הוא חבר לחברה שולית אך בניגוד לאחרים מאותה השכונה, הנאשם מנסה להשאיר את ראשו מעל המים. הוא נרתם להליך טיפולי, אף שהוא נמצא בראשיתו, הוא ללא עבר פלילי פרט להיעדרות מהשירות, ללא עבירות תעבורה פרט לעבירה של אי חבישת קסדה. העבירה היא בעיקר בלתי מוסרית. הוא קפא, נתקף בבהלה ולחץ. מדובר באדם צעיר מאוד שהפעיל שיקול דעת שגוי. הנאשם קיבל אחריות מלאה על עבירת ההפקרה, הוא נמצא בהליך הדרגתי וכאשר מדובר בעבירה שהיא על גבול המוסר, תגובה של חרטה ובושה מקבלות מעמד אחר. העבירה נוגדת את ערכיו של הנאשם ואת החינוך שקיבל. בת זוגו מספרת שהוא עוזר לאנשים זרים ברחוב, וכיום הוא תופס את ראשו ואינו מבין איך עשה את המעשה. שירות המבחן גיבש את המלצתו על רקע היעדר עבר פלילי, בשלות ואחריות רבה יותר כיום, הזמן הממושך מאז ביצוע העבירה, הודאה וחרטה וכי סיכויי שיקומו טובים. שירות המבחן סבור שנכון להעניק בכורה לאפיק השיקומי - צו מבחן לצד מאסר לריצוי בעבודות שירות. לכן, יש לחרוג ממתחם העונש. הסדר הטיעון שקובע טווח שנה בין 0 ל-22 חודשי מאסר מאפשר את אימוץ המלצת שירות המבחן. מדובר באדם צעיר לתינוק בן שנתיים, אשר בת זוגו עתידה ללדת בקרוב, ושירות המבחן מעריך את סיכויי שיקומו כטובים מאוד. שליחתו לבית הסוהר תרוקן מתוכן את הפוטנציאל לשקמו. הנפגעים שבו לחייהם והנאשם נכון לפצותם.

8. הנאשם טען שהוא מתבייש במעשיו. הוא לא חונך כך. כל לילה חושב על הנפגעים ושואל את עצמו כיצד לא עצר והושיט להם יד לעזרה.

דיון - קביעת מתחם העונש ההולם

9. כתב האישום מתאר אירוע אחד, ומכאן שיש לקבוע בגינו **מתחם עונש הולם אחד**.

הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה הם הגנה עקיפה על ערך קדושת החיים וכן על גופו ושלומו של נפגע תאונה. עבירת ההפקרה לאחר פגיעה קבועה בדיון ויסודה בציווי המוסרי של "לא תַעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךָ" (ויקרא יט, טז). תכליתה של הנורמה בדבר איסור הפקרה לאחר פגיעה היא לעגן בדיון את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב בתאונה, לסייע לזולתו שנפגע ולפעול להצלת חייו של המצוי בסכנה. מעשה ההפקרה פוגע בשורשי הסולידריות החברתית בחברה מתוקנת, ובריחתו של נהג ממקום התאונה מהווה מעשה אנטי חברתי ואנטי מוסרי מובהק. החיוב



לעצור לאחר תאונה, לעמוד על תוצאותיה ולהזעיק עזרה נועד להבטיח מתן עזרה רפואית מהירה ככל האפשר לנפגע העבירה, במטרה להציל את חייהם של נפגעי התאונה. כמו כן, החובה שבדין נועדה לסייע לגורמי אכיפת החוק לברר כיצד נגרמה התאונה ומי אחראי לה. כל זאת, אף במקרים שבהם אין לנאשם שום אחריות לעצם קרות התאונה (ראו את דברי כב' השופט ע' ברון בע"פ 1964/20 **אספה נ' מדינת ישראל** [12.8.20] וכן ע"פ 6864/14 **ענאש נ' מדינת ישראל** [8.3.15]).

10. בבחינת **מידת הפגיעה בערך המוגן** יש להבחין בין מדרגי ביניים של חומרה בעבירת ההפקרה לאחר פגיעה. בהקשר זה ראוי להפנות תחילה למדרגי הביניים שקבע המחוקק לעבירה זו, כאמור בסעיף 64א' אשר קובע כדלקמן:

- (א) נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, אשר היה עליו לדעת כי בתאונה נפגע אדם או עשוי היה להיפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה ולהזעיק עזרה, דינו - מאסר שלוש שנים.
- (ב) נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה, או עצר כאמור ולא הזעיק עזרה, דינו - מאסר שבע שנים.
- (ג) נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נגרמה לאדם חבלה חמורה או שבה נגדם, ולא עצר או לא הזעיק עזרה כאמור בסעיף קטן (ב), דינו - מאסר 14 שנים.

חומרת עבירת ההפקרה לפי סעיף 64א(ג) בפקודת התעבורה, נלמדת גם מהעונש הקבוע בצידה העומד על 14 שנות מאסר.

11. תיקון 101 בפקודת התעבורה החמיר את העונש המרבי בעבירת ההפקרה בנסיבות סעיף 64א(ג) מ-9 ל-14 שנות מאסר. מדברי ההסבר לתיקון 101 לפקודת התעבורה (ה"ח לתיקון פקודת התעבורה (מס' 104) (החמרת הענישה בעבירת ההפקרה), תשע"א-2011) נלמד כי המחוקק קבע הבחנה אשר מתבססת הן על היסוד הנפשי של הנאשם והן ועל חומרת הנזק שנגרם לנפגע בתאונה, כדלקמן: סעיף 64א(א) עוסק בהפקרה ברשלנות של אדם שנפגע בתאונה או עשוי היה להיפגע; סעיף 64א(ב) עוסק בהפקרה במודעות, של אדם שנפגע בתאונה; וסעיף 64א(ג), הרלוונטי למקרה הנוכחי, עוסק בהפקרה במודעות של אדם אשר נגרמה לו חבלה חמורה או שנהרג בתאונה. הסעיף אינו דורש קיומו של קשר סיבתי בין ההפקרה עצמה לבין חומרת הנזק שנגרם לנפגע בתאונה (מוות או חבלה חמורה), אלא מסתפק בכך שעקב התאונה נגרמו הנזקים האמורים. כלומר, בהתאם להוראות החוק, קיימת חומרה גם כאשר עקב התאונה עצמה, ולא עקב ההפקרה, נגרמו לנפגע חבלה חמורה או מוות, ובלבד שקיים יסוד נפשי של מודעות, לרבות עצימת עיניים, אף בנוגע לרכיב נסיבתי זה. מכאן, שהפקרת אדם אשר נפגע בתאונה במצב דברים שבו יודע הנהג המפקיר שהוא מותיר במקום התאונה נפגע במצב חמור או שיש חשש ממשי לחייו, מהווה מעשה פסול יותר מבחינה מוסרית ומשפטית, מאשר הפקרתו של אדם שהפגיעה בו הייתה קלה. בכך ביקש המחוקק לשרש תופעה מכוערת של פגיעה והפקרת הנפגע, תוך שימת דגש מיוחד על ערך קדושת חיי האדם ושלמות גופו (בעניין זה ראו בע"פ 6864/14 **ענאש נ' מדינת ישראל** [8.3.15], ע"פ 3754/14 **נורמזנו נ' מדינת ישראל** [11.11.14], ע"פ 3304/14 **פראן נ' מדינת ישראל** [21.10.14], וע"פ 1964/20 **אספה נ' מדינת ישראל** [12.8.20]).

12. במסגרת **מדרגי הביניים** של מידת הפגיעה בערך המוגן, ניתן להביא בחשבון, בין השאר, את השיקולים הבאים: היסוד הנפשי ביחס לתוצאות התאונה (רשלנות, מודעות, לרבות עצימת עיניים), מספר הנפגעים, תוצאת הפגיעה בנפגעים (פגיעה קלה, חבלה חמורה או מוות), האם המפקיר אשם בגרימת התאונה עצמה, מיקום ההפקרה



ומועדה (אם התאונה אירעה במקום ובזמן שבו יש מיעוט עובדי אורח), הימצאותם של כוחות סיוע והצלה רחוק מאזור התאונה, משך ההפקרה (האם המפקיר שב למקום התאונה, ותוך כמה זמן), סיבת ההפקרה (אדישות לגורל הנפגע או חרדה ואובדן שיקול דעת), התנהלות המפקיר לאחר הפקרה, נהיגה תחת השפעת סמים או משקאות משכרים, האם הפקרה נעשתה אגב עבירה אחרת, האם המפקיר נהג ללא רישיון נהיגה או תחת פסילה, האם אחרים הזעיקו כוחות הצלה, האם מעשה ההפקרה תרם להחמרת מצבו של הנפגע ועוד (ראו לעניין זה, בין היתר, הנחיית פרקליט המדינה מס' 2.27 מדיניות התביעה בהעמדה לדין וענישה בעבירת של הפקרה לאחר פגיעה (1.1.17)).

בחנית מידת הפגיעה בערך המוגן במקרה הנוכחי מובילה למסקנה כי הפגיעה היא **ברף בינוני**. הנאשם נהג בשעת לילה מאוחרת בכביש מס' 2, שהיה חשוך, פגע בקטנוע שעליו רכבו שני רוכבים. כתוצאה מהפגיעה הרוכבים נחבלו באופן חמור. הנאשם המשיך בנסיעה מבלי לעמוד על תוצאות התאונה ולהזעיק עזרה, אף שחבריו שנסעו עמו ברכב צעקו לו לעצור. חבריו שנסעו ברכב אחריו הזעיקו עזרה והודיעו על כך לנוסעים ברכבו של הנאשם.

13. במסגרת **הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, יש לתת את הדעת לכך שהנאשם נסע ברכבו בשעת לילה לאחר בילוי עם חבריו, נהג בכביש חשוך במהירות העולה במידת מה על המותר (10 קמ"ש מעל המותר), פגע עם חזית רכבו בחלקו האחורי של קטנוע שנסע לפניו. כתוצאה מהתאונה, הקטנוע נפל ופגע במעקה הבטיחות ושני רוכביו הוטחו לכביש ונפצעו באופן חמור. רכבו של הנאשם הסתחרר, פגע במעקה הבטיחות ושב למסלולו. הנאשם המשיך בנסיעה מבלי שעצר כדי לעמוד על תוצאות התאונה ומבלי להזעיק עזרה למרות שחבריו שנסעו עמו ברכב צעקו לו לעצור. קיימת חומרה רבה בכך שעל אף שחבריו ברכב צעקו לנאשם לעצור, הוא לא שעה לקריאתם, והמשיך בנהיגה. חבריו שנסעו ברכב אחריו, הבחינו בתאונה, הזעיקו עזרה והודיעו לחברים שנסעו ברכבו של הנאשם כי הזמינו אמבולנס. מובן שעבירת ההפקרה נעשתה באופן ספונטני, וכי ההפקרה הייתה תוצאה של החלטה רגעית עקב חרדה. הנזק הפוטנציאלי בעבירת ההפקרה לאחר פגיעה הוא משמעותי, ועולה לכדי פגיעה בחיי אדם ובהחמרת הפגיעה של מי שנפגע בתאונה ובשל ההפקרה לא זכה למענה רפואי מיידי שהיה מתקבל אילו עזרה היתה מוזעקת מיד לאחר התאונה.

הנזק שנגרם לנפגעי העבירה בשל התאונה הוא נזק גופני קשה, אחד הנפגעים פונה לבית החולים כשהוא מורדם ומונשם וסובל מפגיעות שונות, אושפז למשך מספר שבועות בבית החולים ובהמשך לכך הועבר לשיקום בבית לוינסטין. הנפגע השני פונה לבית החולים כשהוא סובל מחבלת ראש ופציעות נוספות. עם זאת, הנאשם אינו נושא באשם לגרימת התאונה עצמה ולפציעת נפגעי התאונה, אלא אך להפקרתם. כתב האישום מלמד שחברי הנאשם שנסעו ברכב אחריו הזעיקו עזרה רפואית ואין בסיס לקביעה כי בשל ההפקרה נגרם עיכוב בהגעת כוחות ההצלה באופן אשר החמיר את הנזק שנגרם לנפגעי התאונה. לפיכך, לא ניתן לייחס לנאשם אחריות לחבלות שנגרמו לנפגעי התאונה.

הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה קשורות בתחושת בהלה שאחזה בו בעת התאונה לצד נטייתו להימנע מהתמודדות מקדמת במצבי דחק.

14. בבחינת מדיניות הענישה הנוהגת יש לתת את הדעת למגמת ההחמרה של בתי המשפט בעבירת ההפקרה לאחר פגיעה ובפרט לאחר תיקון 101 לפקודת התעבורה אשר החמיר את הענישה בעבירה זו, תוך התחשבות בכך שמגמת ההחמרה היא ההדרגתית, וכי הענישה היא לעולם אינדיבידואלית (בע"פ 335/18 פלוני נ' מדינת ישראל (22.4.18), וע"פ 1964/20 אספה נ' מדינת ישראל [12.8.20]).

15. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מעלה כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשי מאסר במנעד רחב כמפורט להלן:

א. בע"פ 1902/14 מדינת ישראל נ' נתנוב (1.7.14), נדחה ערעור המדינה על קולת עמוד 6



העונש(למעט לעניין הפסילה), בעניינו של נאשם שהורשע על פי הודאתו בעבירות של הפקרה לאחר פגיעה, נהיגה בשכרות ומסירת ידיעה כוזבת. הנאשם נהג בהיותו שיכור ופגע עם רכבו בהולך רגל שהוטח על הכביש. הנאשם המשיך בנסיעה מבלי להושיט עזרה. נפגע התאונה פונה לבית החולים כשהוא מורדם ומונשם. הנאשם החנה את רכבו ליד ביתו, שבר את מפתח הרכב בתוך מתג ההתנעה ודווח למשטרה שרכבו נגנב. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש הנע בין 12 ל-48 חודשי מאסר בפועל**. הנאשם בעל עבר פלילי ותעבורתי שאינו מהעת האחרונה נדון לעונש של **20 חודשי מאסר בפועל**.

ב. בע"פ 3258/16 **וולקוב נ' מדינת ישראל** (22.1.17), נדחה ערעורו של נאשם שהורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירת הפקרה לאחר פגיעה. הנאשם נהג במשאית ברחוב עירוני, רוכב אופניים יצא מבין שתי מכוניות חונות, המשאית פגעה בו, ולרכב נגרמו לו חבלות קשות. לאחר התאונה הנאשם המשיך בנסיעה ועצר את משאיתו בקרבת מקום, ניגש אל מקום התאונה, הבחין בנפגע החבול שוכב על הכביש, ושמע קריאות אנשים שהתקבצו להתקשר לכוחות ההצלה ואז הנאשם חזר למשאיתו, נהג 600 מ' החנה את המשאית והלך לביתו. בהמשך, הסגיר עצמו למשטרה. נקבע **מתחם עונש הנע בין 12 ל-48 חודשי מאסר**. הנאשם נעדר עבר פלילי למעט עבירות תעבורה קלות, נדון לעונש של **15 חודשי מאסר בפועל**.

ג. בע"פ 3754/14 **גורמזנו נ' מדינת ישראל** (11.11.14), קיבל בית המשפט העליון ערעור נאשם שהורשע על פי הודאתו בעבירה של הפקרה. הנאשם נסע בכביש עירוני, הולך רגל חצה את הכביש, נפגע בעוצמה מרכבו של הנאשם, הושלך אל השמשה הקדמית של הרכב, ונפל ארצה. הנאשם עצר את רכבו, הבחין בהולך הרגל שרוע על הכביש, נסע לאחור, ונמלט מהמקום בלי להזעיק עזרה. הולך הרגל פונה לבית החולים כשהוא מורדם ומונשם עקב פגיעת ראש קשה. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש הנע בין 18 חודשים לבין 5 שנות מאסר**. הנאשם אדם מבוגר ללא עבר פלילי, נדון לעונש של **18 חודשי מאסר בפועל**. בית המשפט העליון הפחית את **מתחם העונש וקבע שינוע בין 12 ל-40 חודשי מאסר** והעמיד את עונשו על **14 חודשי מאסר בפועל**.

ד. בע"פ 3304/14 **פארן נ' מדינת ישראל** (21.10.14), קיבל בית המשפט ערעור נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של הפקרה ונהיגה מעל למהירות המותרת. הנאשם נהג בכביש עירוני במהירות העולה ב-15 קמ"ש על המותר, פגע בעוצמה בשני הולכי רגל שחצו את הכביש והם הוטחו ארצה. הנאשם נמלט מהמקום בנסיעה מהירה. עוברי אורח הזעיקו את כוחות ההצלה אשר פינו את הולכי הרגל שנפצעו באורח קשה. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש הנע בין 15 ל-40 חודשי מאסר**. הנאשם צעיר, בעל עבר תעבורתי, נדון לעונש של **18 חודשי מאסר בפועל**. בית המשפט העליון קבע כי **מתחם העונש בעבירה נע בין 10 ל-30 חודשי מאסר בפועל** והעמיד את עונשו של הנאשם על **14 חודשי מאסר בפועל**. דעת המיעוט סברה שהמתחם צריך לנוע בין 10 ל-40 חודשי מאסר.

ה. בע"פ 335/18 **פלוני נ' מדינת ישראל** (22.4.18), התקבל ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של הפקרה ונהיגה בזמן פסילה. הנאשם נהג בכביש עירוני, פגע בקטין שחצה את הכביש, והמשיך בנסיעתו מבלי שהזעיק עזרה. הקטין פונה לבית החולים עם חבלות שונות. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש הנע בין 10 ל-40 חודשי מאסר בפועל**. הנאשם צעיר, ללא עבר פלילי אשר השתלב בטיפול, נדון לעונש של **15 חודשי מאסר**. בית המשפט העליון קבע שהעונש אינו חורג מרמת הענישה הנוהגת, אולם נוכח נסיבות חייו הקשות העמידו על **10 חודשי מאסר בפועל**.



16. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 יג'), אני קובע כי **מתחם העונש ההולם הוא החל מ-11 ועד 40 חודשי מאסר בפועל**.

17. במקרה דנן, לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים חריגה מהמתחם, לחומרה או לקולה.

נתתי דעתי להמלצת שירות המבחן אשר מצא חשיבות בשילובו של הנאשם בטיפול, כדי לסייע לו בקבלת אחריות עמוקה על התנהגותו, באופן שיקדם שיח ישיר אודות קשייו וכן יחזק את חלקיו הנורמטיביים והמתפקדים. הנאשם הביע הבנה באשר לצורך להעמיק בקשייו ובבחירותיו לאורך השנים במסגרת טיפול, כאשר כיום הוא מצוי להערכת שירות המבחן, בשלב ראשוני של הבנת מעשה ההפקרה. שירות המבחן מנה את גורמי הסיכון במצבו ובכללם נטייתו להימנע מהתמודדות ישירה במצבי דחק, שימוש בסמים בעבר ללא אינדיקציה באשר למצב צריכתו סמים כיום כיוון שלא ביצע את בדיקות השתן אליהן זומן. שירות המבחן סבר שבכפוף לפיצוי נפגעי התאונה, ענישה קונקרטית והמשך הטיפול, סיכויי שיקומו טובים. עם זאת, הנאשם טרם שולב בטיפול סביב גורמי הסיכון במצבו. לפיכך לא ניתן לקבוע שהנאשם עבר הליך שיקומי משמעותי או כי קיים סיכוי של ממש לשיקומו של הנאשם באופן אשר יצדיק חריגה מן המתחם, כנדרש בסעיף 40ד(א) בחוק, ואולם יש לקחת בחשבון את המלצת שירות המבחן בקביעת עונשו של הנאשם בגדרו של מתחם העונש.

גזירת העונש המתאים לנאשם

18. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**. במסגרת זו מן הראוי לתת את הדעת לכך שהנאשם צעיר כבן 22, היה בן כ-18 ו-3 חודשים בעת ביצוע העבירה. הוא מתגורר עם בת זוגו הצפויה ללדת בקרוב ואב לפעוט כבן שנתיים. מגיל 16 חלה נסיגה בתפקודו כאשר הוא חבר לחברה שולית והחל לצרוך סמים. הוא שוחרר משירות צבאי לאחר שריצה עונש בגין עריקות מהשירות. בגיל צעיר הפך לאב. מובן שריצוי עונש מאסר ממושך יקשה על הנאשם בהיותו מאסר ראשון ולנוכח הלידה הקרבה של בת זוג, וכן יקשה על בני משפחתו ובפרט על בת זוגו ובנו הפעוט. בנוסף נתתי דעתי להערכת שירות המבחן שעונש מאסר עלול להוביל לנסיגה במצבו הרגשי בפרט בתקופה מורכבת זו בחיי משפחתו. הנאשם הודה ונטל אחריות לביצוע העבירה ולהערכת שירות המבחן הוא נמצא בתהליך הדרגתי סביב יכולתו להתייחס לכך באופן ישיר מתוך תחושת בושה. הנאשם ביטא צער על אופן התנהלותו ותחושת אשם על כך שהפקיר את נפגעי התאונה פצועים במקום. הנאשם שיתף פעולה בשיחות עם שירות המבחן אולם נמנע ממתן בדיקות שתן שנדרשו להערכת מצבו בנוגע לצריכת סמים. הוא הביע נכונות להשתלב בטיפול ולהערכת שירות המבחן העובדה שהוא מרוכז כיום בהקמת משפחה וביסוס תעסוקה יציבה, מפחיתה את הסיכון במצבו. עברו הפלילי והתעבורתי אינו משמעותי וכולל הרשעה פלילית בגין היעדרות מהשירות משנת 2019 ושתי הרשעות תעבורה בגין רכיבה ללא קסדה בין השנים 2016-2019.

עוד יש לתת משקל לקולה לחלוף הזמן מאז ביצוע העבירה העומד על למעלה משלוש שנים וחצי, ולשיהוי המשמעותי בהגשת כתב האישום של למעלה משנתיים לאחר ביצוע העבירה.

19. נתתי דעתי אף לשיקול **הרתעת היחיד** בגדרו של המתחם, וזאת בשים לב לכך שהנאשם טרם שולב בטיפול סביב גורמי הסיכון במצבו הכוללים את נטייתו להימנעות המתמודדות מקדמת במצבי דחק וצריכת סמים בעברו כאשר כיום אין אינדיקציה למצבו בתחום זה.

20. כמו כן, יש להורות על פסילה משמעותית של רישיון הנהיגה של הנאשם, וזאת לאור הוראת סעיף 40 לפקודת התעבורה, וכן פסילה על תנאי.

21. בכל הנוגע לעונש **המאסר על תנאי**, הרי שבהתאם לסעיף 64א(ד) לא קיימת אפשרות להטיל על נאשם



שהורשע בעבירות לפי סעיף 64א(ב) או (ג) עונש מאסר על תנאי בנוסף לעונש מאסר בפועל, וזאת לנוכח לשונו הברורה של החוק הקובעת:

"החליט בית המשפט להטיל על אדם עונש מאסר לפי סעיף קטן (ב) או (ג), לא ייתן עליו צו מבחן, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו, ולא יטיל עליו מאסר על-תנאי בין כעונש יחיד ובין כעונש נוסף".

כפי שהעיר לא אחת בית-המשפט העליון, ספק רב אם קיים רציונל להוראה זו אשר מונעת הטלת עונש מאסר מותנה בנוסף לעונש מאסר בפועל, ונראה כי ראוי שהמחוקק ישקול את תיקון החקיקה הרלוונטית (ראו למשל ע"פ 3258/16 וולקוב נ' מדינת ישראל [22.1.17]).

22. באיזון בין השיקולים השונים, ולאחר שנתתי דעתי להסדר הטיעון, סבורני כי יש לגזור על הנאשם עונש בחלקו התחתון של מתחם העונש. כמו כן יש מקום להשית על הנאשם פיצוי משמעותי לנפגעי התאונה.

סוף דבר

23. אשר על-כן, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. **12 חודשי מאסר בפועל** בניכוי ימי מעצרו החל מיום 10.9.17 ועד ליום 17.9.17.
- ב. פיצוי בסך ₪ 16,000 אשר יחולק באופן שווה בין שני נפגעי התאונה. הפיצוי יופקד במזכירות בית המשפט ב-8 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.9.21. אם לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מיידי.
- ג. פסילה בפועל מלקבל או להחזיק ברישיון נהיגה למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר. מובהר לנאשם כי עליו להפקיד את רישיון הנהיגה שברשותו או הצהרה מתאימה במזכירות בית המשפט בסמוך לפני מועד השחרור מהמאסר.
- ד. שנת פסילה על תנאי מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך שנתיים מיום שחרורו מהמאסר.

הנאשם יתייצב לריצוי מאסרו בבית הסוהר הדרים ביום 20.6.21 עד השעה 10:00, כשברשותו תעודת זהות או דרכון וגזר הדין. על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפון: 08-9787336, 08-9787377.

מזכירות בית המשפט תמציא העתק גזר דין לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, ז' סיוון תשפ"א, 18 מאי 2021, בנוכחות הצדדים.